Verzonden: woensdag 8 oktober 2025
Onderwerp: Schriftelijke reactie Apcg bij Arnhems Cultuurbeleid 2025-2028

> Sommige mensen die dit bericht hebben ontvangen, ontvangen niet vaak e-mail van anne.stomph@apcg.nl. Ontdek waarom dit belangrijk is

Beste raadsleden en fractievolgers,

Vanavond spreekt u opnieuw over de uitgangspuntennota voor het Arnhemse cultuurbeleid tot 2028. Afgelopen week was ik aanwezig om in te spreken, graag deel ik ook nog een schriftelijke reactie.

Het beleven en maken van kunst en cultuur kan een grote meerwaarde zijn voor inwoners en de samenleving als geheel. Het is een manier om te delen hoe verschillende mensen de wereld beleven. Kan problemen op de kaart zetten en zorgt voor plezier.

Met kunst en cultuur kun je jezelf ontwikkelen en het is een plek om voorbeelden tegen te komen. Ik hoef denk ik niet uit te leggen hoe belangrijk rolmodellen zijn. Dat maakt een goede vertegenwoordiging van iedereen die onderdeel uitmaakt van onze samenleving dan ook zo belangrijk.

Helaas is het nog altijd niet vanzelfsprekend dat iedereen binnen kunst en cultuur rolmodellen tegenkomt. Er zijn weinig artiesten met een (zichtbare) beperking.

Niet omdat mensen met een beperking geen artistiek talent hebben, maar omdat zij nog altijd moeilijk om toegang te krijgen tot opleidingen vanwege ontoegankelijkheid van onderwijs(gebouwen) en stigma.

Niet voor niets is het thema van de week van toegankelijkheid deze week dna ook toegang tot onderwijs.

Documentaire en filmmaker Mari Sanders besloot met een aantal anderen daarom stichting Wild Lam op te richten, omdat zo jonge mensen met een beperking op te leiden. Samen maakten zij de serie Handicapable, die wij van harte kunnen aanbevelen.

In de uitgangspuntennota wordt het belang van diversiteit en inclusie onderstreept. Heel belangrijk, wat zoals benoemd, heeft nog lang niet iedereen toegang tot kunst en cultuur.

Wat we in de praktijk vaak zien, is dat wordt vergeten dat toegankelijkheid een randvoorwaarde is voor inclusie van mensen met een beperking.

Dan wordt er gezucht, moeten we het weer over die rolstoel hebben.

En ja, helaas moeten we het nog steeds over toegankelijkheid hebben. Niet omdat wij graag komen klagen. Ik zou zelf ook liever gaan zingen met mijn koor of andere dingen doen. Maar we zien dat ook binnen cultuur toegankelijkheid meestal nog wordt vergeten.

Daarom sprak ik afgelopen woensdag in de gemeenteraad en daarom stuur ik u deze reactie. Als toegankelijkheid van culturele voorzieningen niet als vereiste wordt opgenomen, dan blijft een deel van de Arnhemmers uitgesloten worden van zowel het maken als beleven van cultuur.

Cultuur maken

Om te zorgen dat iedereen cultuur kan maken, wil de gemeente op verschillende plekken in de stad met regelvrije ruimten en broedplaatsen werken.

Helaas is toegankelijkheid op dit moment niet een vereiste voor deze plekken.

Zo laat het voorbeeld van het Arnhemse mixed abled theatergezelschap Speels Collectief bijvoorbeeld zien. Zij repeteren in Arnhem bij Artez op een locatie die behoorlijk behelpen is, zoals de inspraak van theatermaker Marloes Dingshoff duidelijk maakte.

Maar om te kunnen groeien hebben zij nieuwe plek nodig, dus startte de zoektocht naar een tweede locatie. Niet eenvoudig, maar bij broedplaats Zu Hause in het Spijkerkwartier waren ze welkom. Helaas is de toegankelijkheid van de broedplaats opnieuw niet toereikend, zo is er bijvoorbeeld geen toegankelijk toilet.

Nogal een probleem, want hoeveel van u moet tijdens een werkdag weleens naar het toilet?

Nu is het niet zo dat de mensen van Zu Hause toegankelijkheid niet belangrijk vinden. Integendeel, maar de financiering voor de broedplaats, biedt geen ruimte om de locatie toegankelijk te maken.

Nu is het een gegeven is dat Arnhem vooral uit ontoegankelijke plekken bestaat. Bij huisvesting van broedplaatsen en andere plekken waar cultuur wordt gemaakt, ook door amateurs, moet toegankelijkheid als voorwaarde worden meegenomen in de subsidie.

Maar het is niet erg realistisch om te verwachten dat dit kan zonder investering. Er zijn simpelweg onvoldoende toegankelijke plekken in de stad, om alleen toegankelijke locaties als cultuurbroedplaats aan te wijzen. Dat wil dus zeggen dat er budget nodig is om de plekken toegankelijk te maken. We zien dat Zu Hause graag toegankelijk wil zijn, maar dat ze geen middelen hebben om de plek toegankelijk te maken.

Wij vinden het een goede zaak dat de gemeente wil werken aan een eenvoudiger manier van subsidie verstrekken, om te zorgen dat nieuwe makers makkelijker een plek krijgen. Dat zal ongetwijfeld helpen om mensen die nu nog moeilijk toegang krijgen, juist een podium te bieden. Maar helaas moeten we hier dus toch weer over die toegankelijkheid beginnen. Want, zoals het voorbeeld van SpeelsCollectief laat zien, ben je er niet met alleen een subsidie om kunst te maken. Je moet ook (letterlijk) op plekken binnen kunnen komen.

De eeuwenlange, structurele uitsluiting van mensen met een beperking betekent dat we leven in een stad die mensen ook fysiek uitsluit. Dat kan alleen opgelost worden door te investeren in het aanpassen van gebouwen.

Zonder concrete eisen en financiën blijft inclusie van mensen met een beperking een loze ambitie.

Cultuur beleven

Ook bij het beleven van cultuur is toegankelijkheid een belangrijke randvoorwaarde. Dat gebeurt niet vanzelf, weten we na jaren van inspanningen om evenementen toegankelijk te maken. Als er geen voorwaarden aan subsidies worden gesteld, is dit een onderwerp dat al gauw van het prioriteitenlijstje verdwijnt, uitzonderingen daargelaten.

Toegankelijkheid is niet alleen belangrijk voor mensen met een beperking. Cultuur is iets wat ons kan verbinden en samenbrengen, maar mensen met en zonder beperking kunnen dit alleen samen beleven als cultuur toegankelijk gemaakt wordt. In mijn inspraak noemde ik al wat voorbeelden uit mijn podcast Leef je uit! Er zijn diverse goede voorbeelden in Nederland en zeker ook daarbuiten. In bijvoorbeeld Engeland is inclusie in de culturele sector al veel langer een vanzelfsprekendheid. Maar die vanzelfsprekendheid is er niet vanzelf gekomen. De landen waar dit goed gaat, stellen eisen aan evenementen, musea, theaters etc. Niet toegankelijk, geen subsidie of vergunning.

De gemeente Arnhem heeft daarvoor dus belangrijke gereedschap in handen. Daarover werd al gesproken toen in 2019 de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (voor gebouwen, openbare ruimte en evenementen) werd behandeld in de raad. Kunst en cultuur hebben een belangrijke maatschappelijke functie en worden daarom

(grotendeels) gefinancierd uit gemeenschapsgeld. Ons lijkt het niet meer dan logisch en rechtvaardig dat dit gemeenschapsgeld ook besteed wordt op een manier dat iedereen eraan kan deelnemen.

Dus bij cultuursubsidies, zeker voor evenementen, zou inclusiviteit en toegankelijkheid een vereiste moeten zijn.

Arnhem wil graag een belangrijke rol in de cultuursector hebben. Zorg dan dat we een voorloper worden als het gaat om toegankelijke, inclusieve cultuur. En neem toegankelijkheid als voorwaarde op bij zowel het maken als beleven van cultuur.

Vriendelijke groet,

Marjolein van den Broek

Voorzitter Apcg